

Силабус курсу:



СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

## КОГНІТИВНІ ВІЙНИ

<b>Ступінь вищої освіти:</b>	бакалавр
<b>Спеціальність:</b>	061
<b>Рік підготовки:</b>	2
<b>Семестр викладання:</b>	весняний
<b>Кількість кредитів ЄКТС:</b>	5.0
<b>Мова(-и) викладання:</b>	українська
<b>Вид семестрового контролю</b>	залік

### Автор курсу та лектор:

к. філол. наук, доцент Кошман Ірина Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри української філології та журналістики

посада

kosh18@snu.edu.ua	+38-098-60-69-462	Viber за номером телефону	326 ГК, кафедра УФЖ
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

### Анотація навчального курсу

<b>Цілі вивчення курсу:</b>	<p><b>Метою лекційних занять</b> за дисципліною є надати цілісне уявлення про когнітивні війни, їх історію, особливості прояву на початку ХХІ століття, загрози в інформаційному середовищі та завдання щодо забезпечення інформаційної безпеки; ознайомитися з діяльністю засобів масової інформації у висвітленні сучасних подій в світі та їх роллю в сучасних когнітивних війнах.</p>
<b>Результати навчання:</b>	<p><b>Метою самостійної роботи</b> за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; переорієнтація із лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму та на організацію самоосвіти студента; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.</p> <p><b>Знання:</b> мати неміфологізоване уявлення про когнітивну війну, інформаційну зброю, засобах розробки та методах аналізу; основні методи оцінки вражаючих факторів інформаційної зброї; алгоритми розрізнення когнітивної війни, контрпропаганди, антиреклами; мати уявлення про особливості проведення когнітивної війни та можливостях протидії.</p> <p><b>Вміння:</b> мати навички розпізнавання когнітивних воєн і визначення їх суб'єктів; бачити процеси агресивного поширення інформації; створювати сприятливі контексти для успішного проведення комунікацій; висвітлювати інструментарій інформаційної боротьби в війнах і кризових ситуаціях; аналізувати механізми впливу на громадську думку; визначати роль ЗМІ в конфліктах; розвивати навички управління інформаційними процесами в кризових ситуаціях; застосовувати отримані знання на практиці.</p>
<b>Передумови до</b>	Базові знання з філософії, теорії культури, теорії комунікації та масової

**початку  
вивчення:**

комунікації, медіаграмотності та медіакультури. Базові знання з теорії мови.

### **Мета курсу (набуті компетентності)**

**Мета викладання дисципліни** полягає у оволодінні знаннями та уміннями щодо механізмів впливу на громадську opinію; розуміння діяльності ЗМІ у висвітленні сучасних подій в світі та їх ролі в сучасних когнітивних війнах; сутності та специфіки когнітивних воєн у мережах; навичок розпізнавання когнітивних воєн і визначення їх суб'єктів.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним;

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності;

СК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції;

ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами;

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел;

ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук;

ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

### **Структура курсу**

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	<b>Теоретико-методологічні проблеми вивчення когнітивних воєн</b>	денна 2/0/6 заочна 0,5/0/1	Інформаційне суспільство як середовище організації та проведення когнітивних воєн. Зародження концепції інформаційного суспільства. КісіКурокаватаТадаоУмесао про інформаційне суспільство. Розвиток теорії інформаційного суспільства в працях Мартіна Бангемана. Риси інформаційного суспільства. Створення глобального інформаційного простору. Інформаційне суспільство та когнітивні війни.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
2	<b>Сутність когнітивних війн, принципи ведення та</b>	денна 4/ заочна	Основні поняття: «когнітивна війна», «інформаційне протиборство», «інформаційний вплив», «інформаційна війна», «пропаганда», «кібервійна», «мережева війна», «гібридна	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій.

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	<b>засоби забезпечення</b>	0,5/0/1	війна». Характеристики когнітивної війни. Об'єкти когнітивної війни: масова свідомість, громадська думка, індивідуальна свідомість, інформаційні системи, інформаційні процеси. Види інформаційної зброї та способи його застосування. Особливості застосування інформаційної зброї. Засоби впливу в когнітивних війнах: інтернет, хакери, блогери, відеоігри, інформаційний тероризм у всесвітній глобальній мережі, засоби масової інформації.	Тести. Індивідуальні завдання.
3	<b>Когнітивна війна як засіб агресії та досягнення політичних цілей</b>	денна 4/0/6  заочна 0,5/0/1	Місце інформаційної війни в системі когнітивної війни. Основні структурні елементи психологічного впливу. Дезінформування, лобювання, маніпулювання, пропаганда, управління кризами, шантаж.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
4	<b>Зв'язок особливостей когнітивної війни та каналу ЗМІ у медіапросторі</b>	денна 4/0/6  заочна 0,5/0/1	Особливості когнітивних воєн в медійному просторі. Соцмережі та телебачення. Система відносин між учасниками когнітивної війни. Види використання когнітивної війни	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.

## Рекомендована література

### Основна література:

1. Вирен Г. Современные медиа: Приемы информационных войн: учебное пособие. Москва, 2017.
2. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки: навчальний посібник. Київ, 2018.
3. Почепцов Г. Г. Виртуальные войны. Фейки. Харьков, 2019.
4. Почепцов Г. Г. Войны новых технологий. Харьков, 2019.
5. Почепцов Г. Г. Дезинформация. Киев, 2019.
6. Почепцов Г. Г. Досуг. Телесериалы, теленовости, кино, видеоигры в борьбе за умы. Харьков, 2020.
7. Почепцов Г. Г. Гламур 2.0 Телесериалы, масскульт и соцмедиа как создатели виртуальной реальности. Харьков, 2019.
8. Почепцов Г. Г. Информационные войны. Новый инструмент политики. Москва, 2015.
9. Почепцов Г. Г. Когнитивные войны в соцмедиа, массовой культуре и массовых коммуникациях. Харьков, 2019.
10. Почепцов Г. Г. Пропаганда 2.0. Харьков, 2018.

### Інформаційні ресурси.

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>.
2. Національна бібліотека ім. В. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>.
3. Детектор-медіа [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://detector.media/>
4. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля. <http://moodle.snu.edu.ua/>
5. Сайт №2 системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля <http://moodlesti.snu.edu.ua/>

## Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	60	20
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	30
Індивідуальна робота	20	30
Залік (тест)	20	20
<b>Разом</b>	<b>100</b>	<b>100</b>

### Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

### Політика курсу

- Плагіат та академічна доброчесність:* Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів засобами: – за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.
- Завдання і заняття:* Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.
- Поведінка в аудиторії:* Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.